

Zarządzenie Nr 282/1008/20
Prezydenta Miasta Koszalina
z dnia 13 lipca 2020 r.

w sprawie przyjęcia Programu usuwania oraz inwentaryzacji występowania barszczu Sosnowskiego na terenie Gminy Miasta Koszalin.

Na podstawie art. 7 ust. 1 pkt 1 i pkt 5 oraz art. 30 ust. 2 pkt 3 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2020r. poz. 713),

Prezydent Miasta Koszalina zarządza co następuje:

§ 1. Przyjmuje się Program usuwania oraz inwentaryzacji występowania barszczu Sosnowskiego na terenie Gminy Miasta Koszalin, stanowiący załącznik do niniejszego zarządzenia.

§ 2. Wykonanie zarządzenia powierza się Dyrektorowi Wydziału Gospodarki Komunalnej Urzędu Miejskiego w Koszalinie.

§ 3. Zarządzenie wchodzi w życie z dniem wydania.

wz. Prezydenta Miasta
Zastępcą Prezydenta

Andrzej Kierzek

KOSZALIN
Centrum Pomorza

Załącznik do Zarządzenia Nr 282/1008/20
Prezydenta Miasta Koszalina
z dnia 13 lipca 2020 r.

PROGRAM USUWANIA ORAZ INWENTARYZACJA

**występowania Barszczu Sosnowskiego
na terenie Gminy Miasta Koszalin**

I. WSTĘP

Barszcz Sosnowskiego (*Heracleum sosnowskyi*) jest to gatunek rośliny zielnej należący do rodziny Apiaceae – baldaszkowatych, selerowatych, do których należy również seler, marchew, koper i inne rośliny użytkowe. Pochodzi z południowego i wschodniego Kaukazu i Zakaukazia. Obecnie rozprzestrzeniła się na obszarach Europy Środkowej i Wschodniej jako roślina inwazyjna, stwarzając zagrożenia dla bezpieczeństwa ludzi i zwierząt oraz powoduje negatywne zmiany w środowisku przyrodniczym.

Program usuwania barszczu Sosnowskiego na terenie Gminy Miasta Koszalin powstał przede wszystkim w celu jego skutecznej likwidacji oraz zminimalizowania ryzyka narażenia zdrowia mieszkańców gminy i pozostałych osób.

II. CEL I SPOSÓB REALIZACJI PROGRAMU

Głównym zadaniem jest zlecenie działań w terenie mających na celu usunięcie barszczu Sosnowskiego z działek stanowiących własność gminy oraz zapobieganie rozprzestrzenianiu się tego gatunku na nowe tereny. Lokalizacje występowania barszczu Sosnowskiego na terenie Gminy Miasta Koszalin zostały zinwentaryzowane i ujęte w niniejszym opracowaniu.

III. KRÓTKA CHARAKTERYSTYKA BARSZCZU ORAZ JEGO NEGATYWNY WPŁYW NA ZDROWIE I BEZPIECZEŃSTWO LUDZI ORAZ STAN ŚRODOWISKA NATURALNEGO

Barszcz Sosnowskiego jest jednym z najniebezpieczniejszych gatunków roślin w Polsce. Jego właściwości toksyczne stanowią poważne zagrożenie dla zdrowia i życia ludzi. W soku barszczu Sosnowskiego znajdują się niebezpieczne dla skóry związki, które mogą powodować oparzenia I, II a nawet III stopnia. Kontakt z nią powoduje zapalenie skóry, powstawanie pęcherzy, niegojące się rany, długo niezanikające blizny. Do takich obrażeń może dojść nawet bez bezpośredniego kontaktu z rośliną – wystarczy przebywać w jej otoczeniu. Dodatkowo barszcz błyskawicznie się rozprzestrzenia.

Barszcz Sosnowskiego jest okazałą rośliną, może osiągać imponującą wysokość od 1 do 4 a nawet 5 metrów. Łodyga jest zielona, u dołu zwykle pokryta purpurowymi plamami, rzadko owłosiona, podłużnie bruzdowana, w środku pusta. Korzeń sięga nawet do 2 metrów głębokości i silnie rozgałęzia się w przypowierzchniowej części. Liście dorosłych osobników osiągają okazałe rozmiary a ich średnica może przekraczać 150 cm. Kształt liści określa się jako pierzastodzielny. Błazka liścia jest podzielona na dość szerokie, tępo zakończone lub krótko zaostrome odcinki. Brzeg blaszki posiada najczęściej drobne, zaokrąglone ząbki. Kształt liści jest zmienny, dlatego rozpoznanie rośliny tylko na ich podstawie może stwarzać wiele problemów. Dolne liście, które wyrastają tuż przy podłożu zebrane są w charakterystyczną kępkę tzw. rozetę. Ogonki liściowe są zazwyczaj silnie owłosione. Pojedyncze kwiaty barszczu Sosnowskiego są barwy białawej lub rzadziej lekko różowawej. Zebrane są w duże baldachy, których średnica może przekraczać 80 cm. Baldach składa się z wielu mniejszych baldaszków wyrastających na krótko owłosionych promieniach. Na jednej roślinie może występować nawet do 50 tysięcy kwiatów. W warunkach europejskich barszcz kwitnie od czerwca do lipca/sierpnia. Nasiona dojrzewają i osypują się. Większość z nich pozostaje w gruncie w pobliżu roślin matecznych, pozostałe mogą rozprzestrzeniać się na stosunkowo duże odległości. Nasiona barszczu zachowują żywotność przez kilka lat i charakteryzują się wysokim procentem kiełkowania. Są też odporne na niekorzystne warunki zewnętrzne. Barszcz Sosnowskiego owocuje tylko raz w życiu i ginie po wydaniu nasion. Nie rozmnaża się wegetatywnie ma jednak duże zdolności regeneracyjne i potrafi szybko odbudować się po uszkodzeniu np. po wykoszeniu.

IV. METODY USUWANIA BARSZCZU SOSNOWSKIEGO

MECHANICZNE METODY ZWALCZANIA BARSZCZU SOSNOWSKIEGO		
Nazwa metody	Krótki opis Termin stosowania	Skuteczność
ORKA	Orka na głębokość 30 cm niszczy wschody barszczu i może w znaczący sposób zredukować procent kiełkujących nasion. Zalecane jest podcinanie co najmniej 10 cm poniżej powierzchni gleby. Podcinanie lub wykopywanie korzeni powinno być wykonane dwukrotnie: wczesną wiosną oraz w połowie lata.	Jest to metoda inwazyjna, pracochłonna ale bardzo efektywna i może być stosowana w przypadku występowania pojedynczych roślin albo mało licznych stanowisk
KOSZENIE	Metoda stosowana na większych areałach. Należy pamiętać, że im wyżej kosimy rośliny, tym większe jest prawdopodobieństwo odrastania nowych baldachów na niższych piętach. Ponadto koszenie sprawia, iż rośliny barszczu „stają się” wieloletnie. Pozbawione możliwości wydania pędów, ciągle dążą do wydania kwiatostanu. Bardzo szybkie odrastanie sprawia, że koszenie musi być powtarzane 2-4 razy w trakcie sezonu wegetacyjnego, aby nie dopuścić do zmagazynowania w korzeniach i liściach składników potrzebnych do zakwitnięcia i wydania nasion.	Jest to metoda nieinwazyjna ale też uznawana za mało skuteczną. Całkowite wyeliminowanie roślin polega na ich „zmęczeniu”, czyli bardzo częstym koszeniu.
ŚCINANIE kwitnących roślin przed zawiązaniem nasion	W ten sposób jest powstrzymywane wytwarzanie nowych nasion. Nie należy tego robić zbyt wcześnie w sezonie, bo regeneracja następuje bardzo szybko i w rezultacie wytworzony zostanie nowy kwiatostan. Zbyt późny zabieg daje ryzyko osypywania się dojrzałych nasion do gleby.	Usuwanie baldachów może być równie skuteczne jak koszenie, jednakże bardzo istotny jest czas ich usuwania. Ścięte baldachy muszą być zebrane i zniszczone
ZAWIĄZYWANIE baldachów w worki plastikowe oraz zmiana warunków glebowych	Polega na ograniczeniu wysiewu nasion do gleby oraz zmianie warunków glebowych na niekorzystne dla rośliny. W czasie zawiązywania się owoców nakłada się na baldachy worki plastikowe, które nie pozwalają na rozsianie się nasion. Nasiona zebrane w plastikowe worki są palone, a obszar na którym rosły barszcze poddaje się procesowi wapnowania	Jest to metoda nieinwazyjna, uznawana za nieskuteczną
KARCZOWANIE ROŚLIN	Polega na usunięciu wierzchniej warstwy gleby na obszarach, na których roślina ta występuje w największym zagęszczeniu i na to miejsce przywiezienie nowej ziemi, wykonaniu głębokiej orki i wapnowaniu gleby.	Już po pierwszym roku stwierdzono znaczące ograniczenie ilości roślin barszczu Sosnowskiego na obszarze działania. W kolejnym roku w miejscach, gdzie dokonano wymiany powierzchniowej warstwy ziemi nie stwierdzono okazów barszczu lub pojawiły się tylko pojedyncze osobniki.

METODA CHEMICZNA ZWALCZANIA BARSZCZU SOSNOWSKIEGO

Nazwa metody	Krótki opis Termin stosowania	Skuteczność
OPRYSKI herbicydami	Opryski przy użyciu herbicydów zawierających glifosat. Późne zabiegi nie tylko osłabiają lub niszczą wieloletnie rośliny barszczu, ale także osłabiają zdolność kiełkowania nasion. W miejscach, na których doszło do rozsiania się nasion barszczu, jego zwalczanie należy zaplanować na co najmniej 4 do 5 lat. Nie wyklucza się dłuższego czasu zwalczania.	W miejscach, na których doszło do rozsiania się nasion barszczu, walkę należy zaplanować na 3 do 4 lat (zgodnie z żywotnością nasion). Zabiegi opryskiwania można wykonać w trzech terminach: I: wiosną - w maju , na siewki (do fazy rozety), II: wczesnym latem, od czerwca, w okresie wytwarzania pędów kwiatowych, do początku kwitnienia, III: późnym latem do jesieni, gdy rośliny osiągną fazę dobrze rozwiniętej rozety (wysokość roślin od 15 do 35 cm), późnym latem do jesieni, na osobniki wieloletnie, gdy rośliny zaczynają gromadzić substancje pokarmowe w korzeniach.

METODA TERMICZNA ZWALCZANIA BARSZCZU SOSNOWSKIEGO

Nazwa metody	Krótki opis Termin stosowania	Skuteczność
METODA TERMICZNA norweskiej firmy Heatweed	Prowadzona za pomocą wody o temperaturze 98 stopni Celsjusza wstrzykiwanej w korzenie barszczu. Stosowana na małych, średnich i wielkich roślinach , przed w trakcie i po kwitnieniu, trzykrotnie na każdej roślinie	Stosowana na małych, średnich i wielkich roślinach , przed w trakcie i po kwitnieniu, trzykrotnie na każdej roślinie. Metoda powinna być stosowana przez kilka lat aż do wyczerpania nasion w gruncie i obumarcia systemu korzeniowego

V. ANALIZA MIEJSC WYSTĘPOWANIA BARSZCZU SOSNOWSKIEGO NA TERENIE GMINY MIASTA KOSZALIN NA DZIAŁKACH GMINNYCH

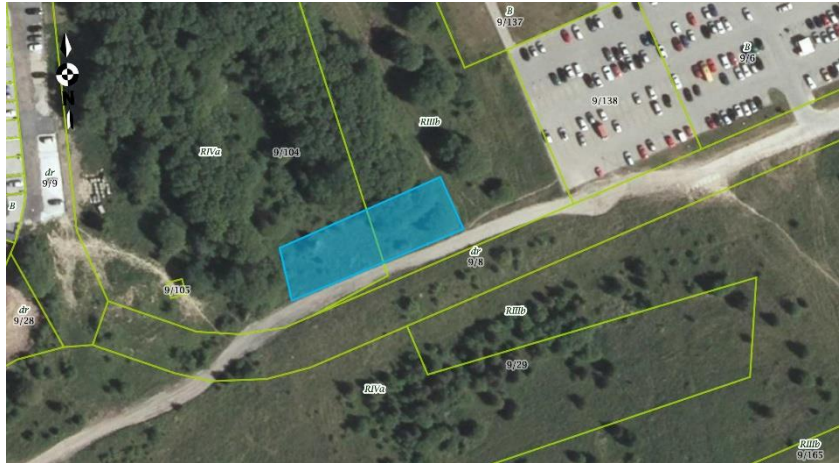
Inwentaryzację istniejących stanowisk barszczu Sosnowskiego na terenie Gminy Miasta Koszalin stanowi poniższa tabela. Inwentaryzacja sporządzana będzie na bieżąco poprzez dopisanie lub wykreślenie pozycji w tabeli.

INWENTARYZACJA ISTNIEJĄCYCH STANOWISK BARSZCZU SOSNOWSKIEGO NA TERENIE GMINY MIASTO KOSZALIN		
Ulica / Nr obrębu	Nr działki	Mapa
Mieszka I / 0010	29/12	
Małopolska / 0017	21/8	
Bohaterów Warszawy / 0009	128/9	

**INWENTARYZACJA ISTNIEJĄCYCH STANOWISK BARSZCZU SOSNOWSKIEGO NA TERENIE
GMINY MIASTO KOSZALIN**

Ulica / Nr obrębu	Nr działki	Mapa
Sybiraków / 0026	114	
Gdańska / 0034	12/1	
Diaamentowa / 0046	34	

**INWENTARYZACJA ISTNIEJĄCYCH STANOWISK BARSZCZU SOSNOWSKIEGO NA TERENIE
GMINY MIASTO KOSZALIN**

Ulica / Nr obrębu	Nr działki	Mapa
Brytyjska / 0012	9/104	

VI. HARMONOGRAM REALIZACJI PROGRAMU - USUWANIE BARSZCZU SOSNOWSKIEGO:

1. maj - październik - usuwanie metodą mechaniczną poprzez wykaszanie,
2. maj - wrzesień - usuwanie metodą chemiczną poprzez oprysk uprzednio wykoszonych barszczu Sosnowskiego herbicydem systemicznym.

Usuwanie powyższymi metodami przeprowadzone zostanie kilkakrotnie w ciągu sezonu, w zależności od tempa wzrostu roślin.

Skuteczność oraz terminy wykonywania metody mechanicznej oraz chemicznej będą na bieżąco weryfikowane w terenie.

VII. LITERATURA

1. Wytyczne dotyczące zwalczania barszczu Sosnowskiego (*Heracleum sosnowskyi*) i barszczu Mantegazziego (*Heracleum mantegazzianum*) na terenie Polski. Opracowanie wykonane przez Fundację „Pałacy Problem – Heracleum” na zlecenie Generalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska ze środków Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej. Warszawa 2014 r.